

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 319/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Bc. L. P., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 3 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 To 38/12 z 25. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Bc. L. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2012 doručená sťažnosť Bc. L. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 38/12 z 25. septembra 2012.

Sťažovateľ bol 29. júna 2012 o 03.26 h pri cestnej kontrole zastavený a kontrolovaný policajnou hliadkou a bol podrobený dychovej skúške, ktorou mu bola nameraná hladina alkoholu v krvi 0,61 mg/l. Následne bol zadržaný a umiestnený do cely policajného zaistenia, z ktorej bol prepustený až po viac ako troch dňoch 2. júla 2012 o 11.40 h. Vzhľadom na dovtedajšiu bezúhonnosť uvedená situácia znamenala pre neho značný psychický tlak. Nepriaznivo na neho vyplývali aj podmienky v cele, kde nebol klimatizovaný priestor a teplota presahovala 32 °C. Sťažovateľ už počas prvého dňa zadržania urobil vyhlásenie o svojej vine a v tejto súvislosti v sťažnosti tvrdí, že v jeho prípade neboli dané žiadne dôvody väzby, a teda dôvody jeho zadržania pominuli už počas prvého dňa. Sťažovateľ preto namieta, že zadržaním na dobu viac ako 76 hodín bolo porušené jeho základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy.

Sťažovateľ bol 2. júla 2012 predvedený pred sudcu, ktorý po jeho vypočutí rozhodol o obžalobe trestným rozkazom sp. zn. 0 T 115/2012 z 2. júla 2012, ktorým uznal sťažovateľa za vinného z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky.

Na výsluchu nebol prítomný obhajca sťažovateľa, ktorý sa ospravedlnil, pretože sa v tom čase zúčastnil na pojednávaní v inej trestnej veci na Okresnom súde Košice I a z toho dôvodu žiadal o odročenie výsluchu. Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) mu nevyhovel. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu konal na výsluchu ako s obhajcom s advokátskymi koncipientkami, ktoré sťažovateľ nikdy predtým nevidel ani s nimi nekomunikoval, a to bez toho, aby sa opýtal na súhlas sťažovateľa s takýmto zastúpením. Sťažovateľ sa po vyhlásení trestného rozkazu vzdal práva podať odpor a rovnaké vyjadrenie mala urobiť aj advokátska koncipientka, ktorá podpísala zápisnicu.

Sťažovateľ namieta, že vyhlásenie urobil v strese a pod tlakom vyvolaným neprimerane dlhou dobou zadržania v neprimeraných podmienkach ovplyvnených mimoriadne vysokými teplotami, a teda v stave, v ktorom si neuvedomoval dôsledky svojho konania. Namieta tiež, že vyjadrenie advokátskej koncipientky, ktorej účasť ani nemala byť pripustená, je irelevantné. Obhajca sa objektívne nemohol zúčastniť na výsluchu

a sťažovateľ sa nemohol s ním poradiť. Uvedeným postupom malo byť porušené jeho základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

V zákonom ustanovenej lehote sťažovateľ podal odpor proti trestnému rozkazu, ktorý okresný súd odmietol uznesením sp. zn. 0 T 115/2012 z 8. augusta 2012 ako podaný neoprávnenou osobou. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu okresného súdu sťažnosť, ktorú krajský súd zamietol uznesením č. k. 4 To 38/12-41 z 25. septembra 2012.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 2, ods. 3, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove 25. 09. 2012, sp. zn.: 4To/38/0/2012 porušené boli.

3. Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. 09. 2012, sp. zn.: 4To/38/0/2012 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť L. P. trovy konania v sume 269,60 € (1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia – 127,17 €, 2. písomné podanie – 127,17 € + režijný paušál – 7,63 x 2).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 38/12 z 25. septembra 2012

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Sťažovateľ bol zadržaný 29. júna 2012. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu ho podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku prepustil zo zadržania 2. júla 2012 o 11.49 h. Týmto okamihom skončilo obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa, a tým aj zásah do jeho základného práva na osobnú slobodu, ktorým namieta porušenie tohto základného práva. Okresný súd bol v danom prípade tým všeobecným súdom, ktorý v prvom rade mal právomoc preskúmať splnenie zákonných podmienok obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa a poskytnúť mu ochranu prepustením na slobodu, keď zistil, že tieto podmienky už ďalej nie sú splnené. Okresný súd tak urobil, po prepustení na slobodu už zásah do osobnej slobody sťažovateľa netrval. Okresný súd nerozhodoval o väzbe, pretože návrh na

vzatie sťažovateľa do väzby prokurátor nepodal. Krajský súd v sťažnostnom konaní preskúmaval uznesenie okresného súdu o odmietnutí odporu sp. zn. 0 T 115/2012 z 8. augusta 2012, a nie rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené nie je daná ani príčinná súvislosť medzi uznesením krajského súdu a označeným základným právom, ktorého porušenie sťažovateľ namieta v súvislosti s neprimerane dlhou dobou zdržania, z čoho vyplýva zjavná neopodstatnenosť sťažnosti v tejto časti, čo bol dôvod na jej odmietnutie ako zjavne neopodstatnenej.

2. K namietanému porušeniu základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 38/12 z 25. septembra 2012

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na obhajobu tým, že okresný súd neodročil termín jeho výsluchu na čas po odpadnutí prekážky na strane jeho obhajcu, v dôsledku čoho nebol obhajca prítomný pri jeho výsluchu a nemohol sa s ním radiť, čo v spojení s negatívnym vplyvom podmienok zadržania vyústilo do jeho vyhlásenia o vzdaní sa práva podať odpor. Sťažovateľ tvrdí, že pri vyhlásení o vzdaní sa práva podať odpor nebol spôsobilý uvedomiť si následky svojho vyhlásenia. Krajský súd preto podľa neho nepostupoval správne, keď zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu.

Ústavný súd zistil z uznesenia krajského súdu, že krajský súd sa v konaní o sťažnosti zaoberal všetkými námietkami, ktorými sťažovateľ argumentuje aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu. K rozhodujúcej námietke, že pri jeho výsluchu nebol prítomný obhajca, krajský súd uviedol, že sudca okresného súdu pochybil, keď sa neopýtal na súhlas so zastupovaním advokátskou koncipientkou, čo však znamená len to, že pri výsluchu sa na jej účasť neprihliada, a teda obhajca na výsluchu nebol prítomný. Aplikujúc na konanie okresného súdu § 72 ods. 2 Trestného poriadku, keďže konanie podľa 348 Trestného

poriadku je časovo limitované lehotami zadržania a jeho účelom je vypočítanie zadržaného obvineného na okolnosti zadržania a skutočnosti odôvodňujúce návrh na vzatie do väzby, nie na otázku viny, krajský súd konštatoval, že okresný súd bol povinný upovedomiť obhajcu o termíne výsluchu, ak bol zastihnuteľný, čo aj vykonal, nebol však povinný odročiť výsluch na čas, keď sa obhajca dostaví. Krajský súd konštatoval, že pochybenie okresného súdu (nevyžiadanie súhlasu so zastupovaním advokátskou koncipientkou) by mohlo vyvolať pochybnosti nanajvýš vo vzťahu k zákonnosti väzby, pokiaľ by o nej bolo rozhodované, návrh na väzbu však nebol podaný.

Sťažovateľ sa prostredníctvom svojej argumentácie snaží dokázať, že bez kvalifikovanej pomoci obhajcu nebol za daných podmienok schopný pochopiť dôsledky svojho vyhlásenia o vzdaní sa práva podať odpor.

Krajský súd sa touto námietkou zaoberal a zistil, že sťažovateľ vyhlásil, že sa vzdáva práva podať odpor po riadnom poučení zo strany okresného súdu, dokonca vyhlásil, že si nepraje, aby odpor za neho podávali osoby, ktoré na to majú právo, a teda si musel byť vedomý, čo vyhlásenie o vzdaní sa práva znamená. Vyhlásenie urobil ako osoba plne spôsobilá na právne úkony, bez toho, aby toto vyjadrenie podmienil poradou s obhajcom, resp. mu nič nebránilo „ponechať“ si zákonnú lehotu na podanie odporu. Krajský súd tiež uviedol, že sťažovateľ neupozornil sudcu, že by mal nejaké zdravotné problémy spôsobené zadržaním, ani sa nedožadoval jedenia alebo pitia na odstránenie diskomfortu v dôsledku zadržania, a preto dodatočné namietanie nespôsobilosti chápať význam a dôsledky svojho konania krajský súd vyhodnotil ako účelovú snahu zvrátiť pre sťažovateľa nepriaznivý výsledok konania. Na základe toho krajský súd považoval za správny postup okresného súdu, ktorý odmietol odpor sťažovateľa ako podaný neoprávnenou osobou (osobou, ktorej toto právo nepatrí, pretože sa ho vzdala).

Podľa názoru ústavného súdu dáva odôvodnenie uznesenia krajského súdu sťažovateľovi zákonu zodpovedajúcu, zrozumiteľnú a logickú odpoveď na jeho rozhodujúci argument. Keďže okresný súd nevykonával dokazovanie týkajúce sa viny sťažovateľa a o termíne výsluchu upovedomil obhajcu v súlade so zákonom, otázka prítomnosti alebo

neprítomnosti obhajcu nevyvoláva žiadne pochybnosti o možnosti sťažovateľa využiť svoje právo na obhajobu. Faktický výkon tohto práva nebol v danom prípade obmedzený postupom okresného súdu, a teda ani krajského súdu, ktorý sa zaoberal námietkami sťažovateľa v sťažnostnom konaní.

Vychádzajúc zo svojej stabilnej judikatúry ústavný súd uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Ústavný súd nezistil zo sťažnosti a z jej príloh také skutočnosti, ktoré by mohli spochybniť záver krajského súdu o tom, že okresný súd konal v prípade sťažovateľa v súlade so zákonnou úpravou daného typu konania a umožnil sťažovateľovi uplatniť právo na obhajobu. Pochybnosti v súvislosti s uplatnením práva na obhajobu by mohlo vyvolávať zistenie, že sťažovateľovi nebolo umožnené hovoriť s obhajcom počas celej doby zadržania (ak by si toto právo uplatnil), čo však sťažovateľ netvrdil.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už rozhodovanie o ďalších požiadavkách sťažovateľa bez právneho významu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2013